

OBC

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

KAZUSHI ONO DIRECTOR TITULAR

NÚM.
03

EL VIOLÍ DE GIL SHAHAM I LA SETENA DE BEETHOVEN

21, 22 i 23 D'OCTUBRE DE 2016
SALA 1 PAU CASALS

CONSTANTIN TRINKS director
GIL SHAHAM violí

L'AUDITORI

Lepant 150
08013 Barcelona

www.auditori.cat

Comenta aquest concert amb
#auditori #obc

Segueix-nos a

Mitjans Patrocinadors

CATALUNYA
RÀDIO

3

Llegint el famós *Testament de Heiligenstadt*, sabem fins a quin punt la música va ser per a Beethoven important per viure, i per fer front al seu destí. Des de l'**OBC**, volem ajudar a construir una societat més sana i feliç, i ho fem cada setmana, gràcies al poder transformador de la *música*.

La música i la salut mental

La música ens ajuda a revivre records, a construir nous moments, a viatjar a través del temps, a alliberar-nos de les càrregues de la nostra ment.

La música beneficia el nostre benestar emocional, afavorint l'estat d'ànim i el rendiment cognitiu, millorant la qualitat del son i reduint l'estrès.

Sortint avui de casa, relacionant-nos i gaudint d'aquest concert de la Setena simfonia de Beethoven, una de les més optimistes del compositor, estem contribuint a la nostra salut mental.

La música beneficia seriosament la salut mental

Pla de salut mental
de Barcelona 2016-2022

barcelona.cat/salut

Ajuntament de
Barcelona

PROGRAMA 03

OCTUBRE DE 2016

DIVENDRES 21 | 20.30h

DISSABTE 22 | 19h

DIUMENGE 23 | 11h

Gil Shaham violí • Constantin Trinks director

1/ LUDWIG VAN BEETHOVEN

Bonn 1770 -
Viena 1827

Leonora núm. 3, op.72b. Obertura (1806)

14'

2/ ALBAN BERG

Viena 1885 - 1935

Concert per a violí i orquestra
"A la memòria d'un àngel" (1935)

22'

Andante-Allegretto
Allegro-Adagio

Gil Shaham violí

PAUSA

20'

3/ FERRAN SOR

Barcelona 1778 -
París 1839

Alphonse et Leonore ou l'amant peintre.
Obertura. 1a audició (1823-1824)

5'

4/ LUDWIG VAN BEETHOVEN

Simfonia núm. 7 en La major, op.92 (1813)

36'

Poco sostenuto-Vivace
Allegretto
Presto
Allegro con brio

El temps i la durada del concert són aproximats.

Agrairém que apaguéssiu els mòbils, desactivéssiu les alarmes sonores i continguéssiu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

Eufòria vital, malaltia mortal i emoció elegíaca. La *Setena de Beethoven* i el *Concert per a violí de Berg* ens conviden a viure musicalment aquest cicle intemporal de la condició humana.

El 8 de desembre de 1813 es va estrenar a Viena amb un gran èxit la *Setena simfonia* de Beethoven. Després de les emocions pastorals de la *Sisena*, presentada cinc anys enrere, el compositor va sacsejar aquesta vegada el seu públic amb un veritable esclat d'exultació dionisiaca. Un cop acomplertes les hímiques invocacions de la introducció lenta, el primer temps, *Vivace*, es llança a un desfermament dansable entusiàsticament obsedit en la repetició d'una mateixa estimulació rítmica, de manera que al llarg de tot el moviment la cohesió constructiva i l'eufòria bàquica es van alimentant d'una mateixa pulsio tel·lúrica. En vertical contrast, l'*Allegretto* sumeix l'oient en les remotes resonàncies mítiques d'una llegendària meditació elegíaca. La qualitat emocional única d'aquest *allegretto* ja va magnetitzar el públic des del principi, fins al punt que el moviment sencer es va haver de repetir en les primeres interpretacions del 1813. El *Presto*, en funció de *Scherzo*, ens retorna a la festa, ara d'alè rústic, interrompuda dues vegades per la potència fervorosa del *Trio*, un càntic que prové, sembla, d'un antic himne de pelegrins. I a l'*Allegro con brio* final hi sentim més que mai les paraules de Beethoven a la seva amiga Bettina Brentano: «La música és el vi que inspira les creacions noves. Jo sóc el Bacus que espren per als homes el nèctar deliciós, sóc jo qui els dona aquest embriagament de l'esperit». Deu anys més tard, el 1824, Beethoven va musicalitzar a la *Novena simfonia* l'*Himne a la joia* de Schiller: «Tots els éssers beuen l'alegria dels pits de la natura. Tots, bons i dolents, segueixen el seu camí de roses. Ella ens ha donat els petons i el vi de les vinyes, un amic fidel fins a la mort». És aquest mateix vi el que ja fa fremir la humanitat a l'*Allegro con brio* final de la *Setena*, un moviment en què la pulsio tel·lúrica que agullonava la dansa del primer temps esdevé commoció sísmica.

Pocs mesos després d'estrenar la *Setena simfonia*, Beethoven va presentar per segon cop a Viena la seva única òpera, *Fidelio*, de la qual ens han arribat quatre obertures. Segons sembla, per a l'estrena de l'any 1805 n'havia escrit una (coneguda avui com a «Leonora 1»), que ell mateix va acabar descartant en favor de la que ara anomenem «Leonora 2». El fracàs de l'òpera el va induir a emprendre canvis de cara a les representacions del 1806, i «Leonora 2» va esdevenir «Leonora 3». Aquestes dues obertures transmeten, amb l'esquema tradicional lent-ràpid, les fortes tensions d'un drama en què la protagonista, Leonora, arrisca heroicament la seva vida per salvar la del seu marit. L'òpera va tornar a fracassar, i no es va imposar finalment a Viena fins al 1814, en aquest cas amb una nova obertura («Leonora 4»), més senzilla formalment i sense lligams temàtics amb l'òpera.

Seria difícil imaginar dues sensibilitats més diferents que la de Beethoven i la del barceloní Ferran Sor. El 1824, onze anys després de l'estrena de la *Setena de Beethoven*, Sor va presentar a Moscou la versió definitiva del seu ballet *Alphonse et Léonore*. El desfermament dionisiac beethovenià es troba als antípodes de la límpida tensió apol·línica amb què resplendeix l'obertura d'aquest ballet, en la qual el sorprenent domini dels

equilibris més inefables inherents al simfonisme clàssic situa de ple dret Ferran Sor en la línia que va de Mozart a Mendelssohn, i revela fins a quin punt resulta incompreensible l'oblit en què ha caigut l'obra orquestral d'un compositor conegut quasi exclusivament per les seves creacions guitarrístiques.

A principis del 1935, el violinista americà Louis Krasner va proposar a Alban Berg la composició d'un concert per a violí i orquestra. Berg, ocupat llavors en la seva òpera *Lulú*, i poc procliu al virtuosisme solístic, no hi va mostrar gaire interès. Però va acabar acceptant, esperonat pel repte estètic que Krasner li va plantejar. Segons Krasner, calia escriure una obra que desmentís la fama que tenia el dodecafonisme de ser un sistema cerebral i fred, impotent per a l'expressió lírica de les emocions. En acceptar el repte, Berg no sospitava que aquell concert es convertiria en l'obra en què el seu particular món emocional s'acabaria veient implicat de la forma més dramàtica. El 22 d'abril de 1935, a causa d'una poliomielitis, va morir a 18 anys Manon Gropius, filla d'Alma Mahler i de l'arquitecte Walter Gropius. El xoc que va representar per a Berg la mort d'aquesta noia, a qui estimava, segons paraules de la mateixa Alma Mahler, «com a la seva pròpia filla», va decidir el compositor a convertir el concert en un homenatge a la memòria de Manon («a la memòria d'un àngel», com diu el títol de l'obra). El resultat va ser una obra d'intenció elegíaca concebuda a la manera d'un poema simfònic. El primer moviment, *Andante-Allegretto*, descriu la personalitat de Manon, la seva infància, la seva vitalitat, amb un inici diàfan i amb un predomini posterior de ritmes dansables i festius. Al segon moviment, *Allegro-Adagio*, irromp el sofriment, la malaltia i la mort. Berg hi acaba citant el coral que tanca la *Cantata núm. 60* de Bach. El text del coral diu: «Ja n'hi ha hagut prou; Senyor, quan et plagui, deslliura'm! El meu Jesús ve; bona nit, oh món! Me'n vaig a la casa celestial, hi vaig en pau, la meva gran aflicció queda aquí a la Terra. Ja n'hi ha hagut prou». Berg no va poder sentir mai el seu concert, ja que ell mateix va morir prematurament la nit de Nadal del mateix 1935 a causa d'una septicèmia. L'estrena mundial de l'obra va tenir lloc pocs mesos més tard, a Barcelona, en el marc del Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània. Anton Webern havia de dirigir-la, però, massa afectat encara per l'abrupta mort de Berg, hi va renunciar després dels dos primers assajos. El tercer i últim va haver d'anar a càrrec de Hermann Scherchen, que era a Barcelona amb motiu del mateix festival. Sota la seva batuta, i amb Krasner al violí, l'obra es va estrenar al Palau de la Música Catalana el dia 9 de març de 1936.

LA TEVA OPINIÓ ENS INTERESSA!

Estem fent una petita enquesta per valorar alguns aspectes relacionats amb el concert i amb L'Auditori.

Acosta't als dispositius que veuràs col·locats en diversos espais de la Sala i respon la nostra enquesta. Només són 2 minuts!

Moltes gràcies per la teva ajuda!

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

L'OBC va ser fundada per l'Ajuntament de Barcelona el 1944, consolidant el projecte de l'Orquestra Pau Casals (1919-1937) que la guerra civil va interrompre. Avui dia, tot respectant l'esperit original de Pau Casals, oberta al món i compromesa amb la societat, es cuida especialment dels nostres artistes i el nostre patrimoni, i la seva missió és la de divulgar la música simfònica clàssica des de mitjans del segle XIX fins a la creació contemporània.

L'Orquestra té la seu a L'Auditori de Barcelona, amb 24 programes de temporada estable, a més d'altres concerts que volen acostar la música simfònica a tota la ciutadania: cinema en versió original, òperes, concerts familiars, escolars i per a joves, o experimentant registres diferents amb artistes d'altres gèneres. També ofereix concerts en llocs emblemàtics com la Sagrada Família, la Plaça de la Catedral o la platja de la Barceloneta.

El primer director titular va ser Eduard Toldrà, i des del setembre de 2015 ho és Kazushi Ono, càrrec que compagina amb la titularitat de l'Orquestra Metropolitana de Tòquio i de l'Orquestra de l'Òpera de Lió. Al llarg de la seva trajectòria han dirigit l'OBC: Belohlavek, Celibidache, Decker, Hogwood, Inbal, Koopman, Kreizberg, Krivine, López Cobos, Mas, Minkowski, Oue, Plasson, Ros-Marbà, Rostropovich, Sinaisky, Slatkin... i entre els solistes convidats destaquen: Lang Lang, Barenboim, Mutter, Stern, Lupu, Franz Peter Zimmermann, Volodos, Plácido Domingo, Montserrat Caballé, Alcía de Larrocha, Teresa Berganza, Pinchas Zukerman, Argerich, Ida Haendel, Barbara Hendricks, Joshua Bell, Hilary Hahn, Kremer, Truls Mork, Mullova, Anderzewsky, Fellner, Shaham, Natalia Gutman, Buchbinder, Achúcarro, Arrau, Arthur Rubinstein... i molts d'altres.

L'OBC ha realitzat gires per diferents països d'Europa, Àsia i els EUA, actuant a: Musikverein, Wiener Konzerthaus, Concertgebouw, Royal Albert Hall, Kennedy Center i Carnegie Hall.

PRIMERS VIOLINS Diana Tichenko*, concertino invitada / Cristian Chivu, concertino associat / Raúl García, assistent concertino / María José Aznar / Sarah Bels / José Valentín Centenero / Walter Ebenberger / Ana Isabel Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / María Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Cecilia Blanes* / Adrián Centenero* / Clàudia Farrés* / Adi Haroni* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / María José Balaguer / Jana Brauningner / Patricia Bronisz / Assumpta Flaqué / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Francesc Puche* / Yulia Tsuranova* **VIOLÉS** Ashan Pillai, solista / Josephine Fitzpatrick, assistent / Franck Heudiard / Christine de Lacoste / Sophie Lasnet / Michel Millet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süßmayr / Marta Sedó* / Marc Tarrida* **VIOLONCELS** José Mor, solista / Vincent Ellegiers, assistent / Núria Calvo / Lourdes Duñó / Jaume Güell / Olga Manescu / Linda d'Oliveira / Jean-Baptiste Texier / Jordi Claret* / Marc Galobardes* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyayev, assistent / Jonathan Camps / Josep Mensa / Albert Prat **FLAUTES** Bea Cambrils / Christian Farroni, assistent / Ricardo Borrull, flautí **OBOËS** Disa English, solista / José Juan Pardo / Dolores Chiralt, assistent / Molly Judson, corn anglès **CLARINETS** Larry Passin, solista / Francesc Navarro / Elvira Querol* / Josep Fuster, assistent i clarinet en mi b / Alfons Reverté, clarinet baix **SAXÓFON** Ignacio Gascón **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Sławomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Juan Conrado García, assistent solista / David Rosell, assistent **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Angel Serrano, assistent / Nacho Martínez* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Gaspar Montesinos, assistent / Raul García, trombó baix **TUBA** Mario Torrijo* **PERCUSSIÓ** Roxan Jurkevich, assistent / Joan Marc Pino, assistent / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Miguel Ángel Martínez* **ARPA** Magdalena Barrera **ENCARREGAT D'ORQUESTRA** Walter Ebenberger **RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL** Begoña Pérez **RESPONSABLE TÈCNIC** Ignasi Valero **PERSONAL D'ESCENA** Joan Luis

* col·laborador

CONSTANTIN TRINKS director

© Irene Zandei

Trinks dirigeix l'OBC per primera vegada en aquest concert.

www.constantintrinks.com

Trinks va començar a Bayreuth com a ajudant de Thielemann. A l'Òpera Semper de Dresden i a l'Estatat de Baviera va dirigir *El cavaller de la rosa*. Convidat habitual dels escenaris operístics més importants i famós per les seves interpretacions de Wagner, va celebrar el seu Bicentenari el 2013 dirigint *La prohibició d'estimar* a Bayreuth.

Després de l'èxit rebut en la direcció de *Hans Heiling*, de Marschner, a Viena, té previst tornar-hi amb una nova edició de *L'anell del Nibelung* i tornar també a Munic amb *Arabella*, i a Estrasburg amb *Salomé*. En concert ha dirigit orquestres com ara la Filharmònica de Tòquio o la del Concertgebouw d'Amsterdam i properament debutarà amb la Filharmònica de Munic. Trink ha consolidat la seva reputació com a coneixedor del romanticisme germànic gràcies a l'enregistrament de la Simfonia de Hans Rott, important predecessor de Mahler, i sovint es reclamat per dirigir obres de Schumann, Bruckner o Henze.

GIL SHAHAM violí

© Luke Ratray

Shaham va col·laborar amb l'OBC per darrera vegada l'any 1999.

www.gilshaham.com

Shaham és un dels millors violinistes del nostre temps, que, amb una tècnica impecable i una calidesa molt personal, ha aconseguit fama internacional. Té previst tocar amb les filharmòniques de Los Angeles i Berlín, les simfòniques de Boston i Chicago, i les orquestres de París i Filadèlfia, a més de ser artista en residència de la Simfònica de Montreal. També interpretarà les Sonates i Partites de Bach al Wigmore Hall, en col·laboració amb el fotògraf i video-artista David Michalek.

Des del 2004 enregistra per al seu propi segell, Canary Classics, melodies hebrees, concerts per a violí de Sarasate, Haydn i Elgar o la integral per a violí sol de Bach. Gran defensor de la nova música, ha estrenat obres de D. Bruce, A. Dorman, J. Milone i B. Sheng. L'any 1990 va guanyar la prestigiosa beca Avery Fisher i, el 2008, el premi que porta el mateix nom. Toca l'Stradivarius Condesa de Polignac (1699) i viu a Nova York amb la seva esposa, la violinista Adele Anthony, i els seus tres fills.

EXPOSICIÓ INTERACTIVA

PARIS

18 JUNY —
4 SETEMBRE 2016

BARCELONA

20 SETEMBRE —
27 NOVEMBRE 2016

ROSKILDE

16 DESEMBRE 2016 —
26 FEBRER 2017

ON

GUITAR OFF

UNA GUITARRA GEGANT QUE PREN VIDA QUAN LA TOQUES
GUITAR-ONOFF.COM
#GuitarOnOff

ENTRADA LLIURE

MUSEU DE LA MÚSICA
L'AUDITORI. C/ LEPANT, 150. 08013 BARCELONA